

Tov., svojih in klerikalnih pa ne. On ne priredi shoda, da bi ne žalil učiteljstva, ravno tako ne izda zlasti v novjšem času »Slovenec« niti številke, ne da bi psoval, žalil, lagal in kradel učiteljstvu časti in poštenja. Na vse to naj mi mirno molčimo? Kratkotomalo ne! »Zob za zob!« se je glasil sklep protestnega shoda. Ako ste vi sirovi, znamo v jezi biti tudi mi. Psovati sicer ni dostojno, zlasti od naše stranke ne, a sila kola lomi. Delujte in pišite na vaši strani dostojno, stvarno in možato, znali bomo tudi mi upoštevati to, kakor pa delate sedaj, niste vredni drugega, kakor da vas primemo za ušesa kakor kakega malovrednega paglavca v šoli. To vam bodi v zadoščenju!

»Ljudskim zahtevam se mora najprej zadostiti! Na tem stališču stojimo neomajeno, in ljudstvo mora priti do veljave tudi v tistih zastopih, ki imajo govoriti o šoli. Dokler tej potrebi ne bo zadoščeno, toliko časa se ne bo razpravljalo o izboljšanju učiteljskih plač.« — To je zopet navadno slepilo za ljudstvo in nič drugega. Ako bi se hotelo šolstvo postaviti po Šusteršičevi izjavi na demokratično stališče, bi se morala premeniti ustava in državni šolski zakon. Tukaj vpije in slepi nevedno ljudstvo v tem zmislu, v parlamentu na Dunaju pa ne zine besedice o tem. Preden pridejo naše plače na vrsto po njegovi izjavi, bi bilo treba čakati celo večnost. Da ne bo treba toliko časa čakati, moramo napeti vse svoje moči ter vreči zavodnika našega naroda in sovražnika naše bodočnosti na smetišče, kamor že davno sodi, ker je provzročil že več kakor preveč zla in škode.

»In sedaj naj liberalni učitelji protestirajo vsak mesec! Drugi mesec naj se zopet na trebuh vležejo pred baronom Heinom, tretji mesec naj gredo sline lizat dr. Tavčarju.« — Tako dela dr. Šusteršič vedno in povsod, potem pa tuli in vpije, da hoče zadoščenja imeti od nas, ako ga zavrremo po njegovih zaslugah. Kar se tiče vlade, smo že označili svoje mnenje in stališče, pri tem ostanemo! Kar se tiče dr. Tavčarja pa smemo biti veseli, da je član naše »Zaveze«. Ravno tako smemo biti ponosni na g. župana Hiribarja. Oba sta se izkazala že kot iskrena prijatelja učiteljstva in šole. Gospoda dr. Tavčar in župan sta naša častna člana, prijatelja in zagovornika naših idealov, zato odbijamo odločno vsako sramotenje njiju na naš račun. S tem je naša obramba za sedaj kočana. (Konec.)

Važna razsodba upravnega sodišča.

§ 2. zakona z dne 19. septembra 1899., deželni zakonik za Štajersko št. 73, se glasi doslovno: »Od 1. julija 1899 l. začeni se letne plače stalno nastavljenih učiteljev na javnih občinskih ljudskih šolah v štirih stopnjah določijo, in sicer v Gradcu z 850 gld., 950 gld., 1050 gld. in 1150 gld., na šolah I. krajevnega razreda s 700 gld., 800 gld., 900 gld. in 1000 gld., II. krajevnega razreda s 600 gld., 700 gld., 800 gld. in 900 gld. in III. krajevnega razreda s 500 gld., 600 gld., 700 gld. in 800 gld.

Tri višje stopnje plače se odločujejo stalnim učiteljem po veljavi tega zakona imenovanim učnim osebam po 10., oziroma 20. in 30. službenem letu, računjenem po prvem dnevu onega meseca, ki pride po pridobitvi izpričevala o sposobnosti za učiteljstvo.

One učne osebe, ki so bile pred veljavo tega zakona stalnim učiteljem imenovane, se uvrstijo takoj v drugo, oziroma če so iste po zgornjem

načelu že 20. v račun spadajoče službeno leto dovršile, v tretjo in, ako so 30. v račun spadajoče službeno leto dopolnile, v četrto stopnjo plače.«

Šolski vodja v Resniku pri Zrečah, g. Matevž Žgajner, je bil z dekretom z dne 28. oktobra 1898, št. 876, definitivno nastavljen kot učitelj v okraju Sežana na Goriškem. S 1. marcem 1902. mu je podelil štajerski deželni šolski svet mesto učitelja in šolskega vodje v Resniku ter mu nakazal plačo po I. stopnji. Po podpisnem (ki je bil 27. jan. 1898. prvič na Kranjskem definitivno nastavljen in 30. septembra l. 1899. nastopil definitivno službo na Štajerskem ter si plačo po II. stopnji pridobil šele z rekurzom na dež. šol. svet v Gradcu) opozorjen, da uživa on (podpisani) plačo po II. stopnji, četudi ima samo toliko službenih let kakor g. Žgajner, je prosil ta, da bi se mu nakazala plača po II. stopnji. Dež. šol. svet je to prošnjo z odlokom z dne 15. septembra 1902, št. 5292, odklonil, češ, da g. Žgajner ob času, ko je stopil zakon z dne 19. septembra 1899, št. 73. dež. zak. za Štajersko, na katerega se je on v svoji prošnji opiral, v veljavo, še ni bil v učiteljski službi na Štajerskem; določba § 2. tega zakona pa da ima veljavo samo glede učiteljev, ki so ob času, ko je ta zakon stopil v veljavo, službovali že na Štajerskem. Tukaj bodi omenjeno, da ni zaslediti v tem zakonu niti besedice, ki bi kaj takega zahtevala. Ta odlok dež. šol. sveta je ministrstvo za uk in bogočastje z naredbo z dne 20. decembra 1902, št. 40307, z ozirom na razloge dež. šol. sveta potrdilo. Zoper to odločbo je vložil g. Žgajner po dr. Ivanu Dečkotu, odvetniku v Celju, pritožbo na upravno sodišče, ki je to odločbo deželnega šolskega sveta, oziroma ministrstva pri obravnavi dne 2. decembra 1903 razveljavilo kot protizakonito.

Fr. Zupančič.

Pisarna

za zdravljenje naših bolnih stanovskih, družabnih, uradnih, književnih, narodnostnih in političnih razmer.

XIV.

1. vprašanje. Ali sme krajni šolski nadzornik (ogleda), ki je bil kot tak imenovan od c. kr. okraj. šolskega sveta, glasovati pri sejah, bodisi tudi pri kompetencah raznih učiteljev?

2. vprašanje. Naša šola ima 4700 K v obveznicah (obligacijah). Obresti 428.40 K se porabljajo vsako leto izključno le v šolske namene, t. j. za drva, kurjavo in snajenje šolske sobe, knjige in druge učne potrebščine ubožnim učencem i. t. d. Za leto 1903 nam je tukajšnja davkarija za ta dohodek predpisala dohodarino v znesku 36.05 K. Prej nismo nikdar plačevali takega davka. Ali je pričakovati v slučaju rekurza znižanje ali popolni odpust tega davka? Kako bi se sestavila taka pritožba? Letos nam gotovo tudi ne izostane ta davek. Če pojde tako naprej, ne bodo obresti zadostovale šolskim potrebščinam, in občina bo morala dokladati. Ali bi ne bilo morda bolje denar dvigniti in ga v hranilnici naložiti? Hranilnica bi sama namesto šole plačevala dohodarino.

Pernu, šolski vodja na Kranjskem.

1. odgovor. Tvoje vprašanje ni dovolj določno. Krajni šolski nadzornik ali ogleda je prisednik dvojnih sej, namreč onih krajnega šolskega sveta in učiteljskih domačih sej. Domnevam, da se nanaša Tvoje vprašanje na krajni šolski svet.

Kot prisednik sej krajnega šolskega sveta ima on kot njegov pravi član pravico glasovati v vseh zadevah, ki se

pri sejah obravnavajo, torej tudi v zadevah, ki se tičejo kompetenc učiteljev. Le v zadevah, ki se tičejo njegovih osebnih koristi, ne sme niti glasovati niti se posvetovati o njih. Da je krajni šolski nadzornik pravi član krajnega šolskega sveta, je v § 3. zakona z dne 9. sušca 1879. l., dež. zak. 13, za Kranjsko določeno povedano.

V zmislu § 15. deželnega zakona za Kranjsko z dne 25. februarja 1870., deželnega zakona št. 11, ima na šolah z več učitelji krajni šolski nadzornik pravico, biti pričujoč pri učiteljski domači seji; ker manjka v tej zadevi nadaljnjih določb, je očitno, da nima pravice segati aktivno v sklepe seje, sme se udeležiti posvetovanja, ne pa glasovanja, odkazana mu je torej bolj pasivna uloga. On ni pravi član učiteljske seje, zakaj § 37. šolskega in učnega reda pravi izrečno, da so člani učiteljske seje vsi učitelji, potem podučitelji in pomožni učitelji, je pa na šolah z več učitelji njegov prisednik, oziroma nepravi član, ter se mu morajo zaradi tega dostavljati vabila k sejam učiteljstva.

2. odgovor. V finančnih zadevah nima »Pisarna« žali-bog še doslej nobenega poročevalca. Krajni šolski svet se naj v tej zadevi obrne do odvetnika, ki bo znal na podlagi zakonov stvar dodobra urediti. Po naši sodbi bi bilo gotovo bolje, da denar dvignete in ga naložite v hranilnici.

Doktar Rovar.

XV.

Vprašanje. Ali sem primoran vsak teden dvakrat z otroki prisostvovati pri maši? Moj kaplan je namreč lansko leto na svojo roko odredil, da se moram z vsemi svojimi učenci maš udeleževati. Pod prejšnjimi kaplani ni bilo take zahteve.

Derviš.

Odgovor. § 48. odstavek 2. izpremenjenega, sedaj veljavnega državnega šolskega zakona z dne 14. maja 1869, državni zak. šte. 62, obsega med drugimi določbami tudi sledeče:

»Šolsko vodstvo je dolžno pri redno postavljenih bogoslužnih vajah nadzorovati šolsko mladino po učiteljih dotičnega veroizpovedanja.« Ni torej dvoma, da bi Ti, če si ali nisi šolski vodja, ne bil dolžan prisostvovati pri takozvanih šolarskih mašah, če jih je odredila cerkvena oblast kot v zakonu dovoljene bogoslužne vaje.

V zmislu § 5. ravnoistega zakona se smejo odredbe cerkvenih oblasti o bogoslužnih vajah oznanjati šolskemu vodstvu le po okrajnem šolskem svetu.

Iz tega sledi, da ti kaplan nima ničesar ukazovati, ničesar odrediti, on se mora v tej zadevi obrniti do svojega župnika, ta na ordinarijat, oziroma tudi na okrajni šolski svet in ta na šolsko vodstvo.

Pozvedi pri svoji šolski oblasti, oziroma pri predstojnikih, če so na Kranjskem šolarske maše uvrščene med redno postavljene bogoslužne vaje za ljudske šole. Ako niso, se jih nisi dolžan udeleževati; ako so, Te ne more nihče te dolžnosti odvezati. V svojem vprašanju si, dragi Derviš, kaj površen, nisi v njem označil kategorije maš (imamo namreč šolarske, nedeljske, vsakdanje maše itd. Domnevam, da misliš šolarske maše. Ako pa se Tvoje vprašanje nanaša na katero drugo kategorijo maš, Te ne more tako dolgo nihče siliti k prisostvovanju in nadzоровanju, dokler niso te maše uvrščene med redno postavljene bogoslužne vaje.

Doktar Jona.

Nekateri gg. vprašalci so v svojih vprašanjih in podpisih površni. Vprašanja naj bodo jasna in določna. K podpisu je treba pristaviti značaj, n. pr. nadučitelj, šolski

vodja, učitelj i. t. d. ter imenovati deželo; zakaj vse to je merodajno za tolmačenje zadeve. Nekateri podpisi so tako nejasni, oziroma nečitljivi, da jih je mogoče le s pomočjo učiteljskega imenika določiti. Dobro bi tudi bilo, če bi se k podpisu dodal izbrani »pseudonym«. Iščemo »dohtarja« sotrudnika kot poročevalca za finančne, oziroma davčne zadeve, da se »Pisarna« kolikor možno izpopolni.

Pisarna.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

Priljubljeni odbor za XVI. glavno skupščino „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“ bo preskrbel onim udeležencem prenočišče, ki se zglase zanj do 18. t. m. pri gosp. Ferd. Juvancu, šolskemu vodji v Postojni.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegate so dalje prijavila sledeča društva:

IV. Logaško učiteljsko društvo. 8. Marica Benedek, učiteljica, Planina. 9. Marija Peče, učiteljica, Rakek. 10. Marjetica Želje, učiteljica, Begunje. 11. Janko Jeglič, nadučitelj, Rakek. 12. Jakob Žebre, nadučitelj, Stari trg. Namestnika: Jožef Benedek, nadučitelj, Planina. Peter Repič, nadučitelj, Unec.

V. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo.

13. Simon Sekirnik, nadučitelj, St. Jurij. 14. Franc Ferline, učitelj, Šmarje. 15. Hinko Šumer, učitelj, Šmarje.

VI. Učiteljsko društvo za okraj Slovenji Gradec. 16. Franc Rozman, nadučitelj, Št. Ilj pri Turjaku. 17. Rudolf Menzin, učitelj, istotam.

VII. Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj.

18. Andrej Cvar, učitelj, Vel. Poljane. 19. Štefan Tomšič, nadučitelj, Ribnica. Namestnika: Krist. Engelman, nadučitelj, Dobropolje. Vinko Engelman, učitelj, Velike Lašče.

VIII. Brežiško-sevniško učiteljsko društvo.

20. Anton Skarlovnik, nadučitelj, Stara vas. 21. Marija Skarlovnik, učiteljica, istotam. 22. Blažko Tominc, nadučitelj, Globoko. 23. Mavro Tramšek, nadučitelj, Sromlje. 24. Ivana Tramšek, učiteljica, Sromlje.

IX. Učiteljsko društvo šolskega okraja ljubljanske okolice.

25. Ivanka Majer, učiteljica, D. M. v Polju. 26. Ana Wester, učiteljica, Šmartno pod Šmarno goro. 27. Jerica Zemljan, učiteljica, Ig. 28. Anton Lenarčič, učitelj, St. Vid nad Ljubljano. 29. Anton Smrdelj, učitelj, Vrhnika.

X. Ormoško učiteljsko društvo.

30. Martin Salamun, nadučitelj, Sv. Miklavž. 31. Anton Porekar, nadučitelj, Hum. Namestniki: Micika Žolnir, učiteljica, Vel. Nedelja. Anton Kosi, učitelj, Središče. Adolf Rosina, učitelj, Ormož.

XI. Sežansko učiteljsko društvo.

32. Balbina Eppich, učiteljica, Sežana. 33. Fanica Živec, učiteljica, Dutovlje. 34. Ciril Valentič, učitelj, Kopriva. 35. Anton Macarol, nadučitelj, Gorjansko. 36. Franjo Vindramin, nadučitelj, Dutovlje.

XII. Radovljiško učiteljsko društvo:

37. Andrej Grčar, nadučitelj, Radovljica. 38. Karel Matajec, učitelj, istotam. 39. Janez Kalan, učitelj, Ovsike.

XIII. Postojnsko učiteljsko društvo.

40. Marica Dovgan, učiteljica, Zagorje. 41. Fortunat Lampret, učitelj, Trnovo. 42. Franc Mrcina, učitelj, Vipava. 43. Anton Skala, nadučitelj, Vipava. 44. Franc Zaman, nadučitelj, Hrenovice. 45. Ivan Vuga, nadučitelj, Šmilhel.

XIV. Gornjegrajsko učiteljsko društvo.

46. Franc Kocbek, nadučitelj, Gornji grad. 47. Ignacij Šijanec, učitelj, istotam.

XV. Ptujsko učiteljsko društvo.

48. Mici Duller, učiteljica, Sv. Vid. 49. Alojzij Bučar, učitelj, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 50. Anton Klajnšek, učitelj, Hajdin.